

Sygn. akt. I C 1308/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia SO Małgorzata Chomiuk

Protokolant: stażysta Marta Seroczyńska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 2 grudnia 2019 r. w S.

sprawy z powództwa (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.

przeciwko M. S.

o zapłatę

I. oddała powództwo,

II. nakazuje pobrać od (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Siedlcach kwotę 4.320 (cztery tysiące trzysta dwadzieścia) zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygn. akt I C 1308/18

UZASADNIENIE

(...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniosła o zasądzenie od M. S. kwoty 136.367,05 CHF z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym, nie większej niż wysokość odsetek maksymalnych za opóźnienie, liczonymi od kwoty 122.241,74 CHF od dnia 31.03.2018 r do dnia zapłaty, a także o zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu swego żądania strona powodowa wskazała, że w stosunku do pozwanej przysługuje jej wymagalna wierzytelność pieniężna w kwocie 136.367,05 CHF z tytułu niespłaconej umowy. Na dochodzoną pozwem kwotę składa się niespłacona należność główna w kwocie 122.241,74 CHF, kwota odsetek umownych naliczonych za okres od dnia 15.07.2016r do 30.03.2018r w kwocie 14.121,01 CHF, koszty, opłaty i prowizje bankowe w kwocie 4,30 CHF. Powód wskazał, że pozwana pomimo otrzymania wezwania do zapłaty nie uregulowała należności opisanej wyżej, stąd pozew jest konieczny.

Pozew w przedmiotowej sprawie został złożony w trybie postępowania nakazowego. W dniu 30.04.2018r Sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, w którym uwzględnił powództwo w całości.

Doręczenie odpisu nakazu zapłaty wraz z odpisem pozwu M. S. okazało się niemożliwe. Ustalono, że pozwana przebywa za granicą.

Postanowieniem z dnia 29 października 2018r Sąd na podstawie art. 492¹§ 1 k.p.c. uchylił nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym w dniu 30 kwietnia 2018r.

Zarządzeniem z dnia 12 czerwca 2019r dla nieznanej z miejsca pobytu pozwanej M. S. ustanowiony został kurator celem reprezentowania jej praw w przedmiotowej sprawie.

W odpowiedzi na pozew kurator ustanowiony dla pozwanej wniosł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu swego stanowiska kurator zarzucił, że powód nie wykazał wysokości dochodzonego roszczenia, skierował wypowiedzenie warunków spłaty umowy do pozwanej na inny adres niż wynikający z umowy kredytu, nie wykazał umocowania osób podpisujących w imieniu powoda dokumenty stanowiące podstawę dochodzonej kwoty takie jak umowa, wypowiedzenie umowy, wyciąg z ksiąg banku. Poza tym powód nie dochował procedury wypowiedzania umowy pożyczki. Przed wypowiedzeniem umowy nie wzywał pozwanej do zapłaty wymagalnej kwoty zadłużenia.

W odpowiedzi powód podtrzymał swoje stanowisko w sprawie.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 11 stycznia 2011r M. S. zawarła z Bankiem (...) S.A. z siedzibą w G. umowę Nr (...) o kredyt mieszkaniowy. Na warunkach określonych w umowie Bank udzielił kredytobiorcy – M. S. kredytu gotówkowego w wysokości 380.000 zł (208.700 zł przeznaczone na finansowanie kosztów budowy domu jednorodzinnego, 171.300 zł na spłatę kredytu mieszkaniowego udzielonego przez G. (...) bank S.A.). W umowie zostało zastrzeżone, że ostateczna wysokość zobowiązania kredytobiorcy do spłaty wyrażona w (...) określona będzie po wypłacie całej kwoty kredytu i po przeliczeniu na tę walutę po kursie jej kupna zgodnie z tabelą kursów obowiązującą w banku w dniach i momentach poszczególnych uruchomień środków. Kredyt został udzielony na okres od 11.01.2011 r do 15.12.2041r. Zabezpieczeniem spłaty kredytu była hipoteka kaucyjna łączna do kwoty 608.000 zł ustanowiona na nieruchomości położonej w miejscowości C., gmina H., działka nr (...) i udziale w wysokości 2/8 w nieruchomości położonej w miejscowości C., gmina H., działka nr (...). Spłata kredytu nastąpić miała zgodnie z harmonogramem spłat w równych miesięcznych ratach kapitałowo – odsetkowych w walucie PLN. Bank mógł pobierać opłaty i prowizje według zasad i stawek określonych w umowie oraz w taryfie opłat i prowizji banku. (umowa k. 9 - 29)

W dniu 31.10.2014r nastąpiło w trybie art. 492 § 1 pkt.1 k.s.h. połączenie (...) Bank (...) S.A. z (...) Bank (...) S.A. Tym samym, zgodnie art. 494 k.s.h. powód jako podmiot przejmujący wstąpił z dniem połączenia we wszystkie prawa i obowiązki przejmowanego banku. (odpis pełny z KRS k. 33 – 36v)

Pismem z dnia 15.02.2016 r powód wypowiedział M. S. umowę kredytu w części dotyczącej warunków spłaty z powodu braku spłaty wymagalnych rat. Zadłużenie wymagalne wobec powoda w wysokości wg stanu na dzień wystawienia wypowiedzenia wynosiło 1.798,86 CHF. W wypowiedzeniu wskazano, że brak spłaty zadłużenia wymagalnego w terminie 30 dni (okres wypowiedzenia) spowoduje, że cała kwota kredytu wraz z odsetkami i opłatami stanie się przeterminowana i wymagalna. Pismo to pozwana otrzymała w dniu 24.02.2016 r. (pismo k. 30, dowód doręczenia k. 31 – 31v)

Pismem z dnia 17.01.2017 r powód ponownie wypowiedział M. S. umowę kredytu w części dotyczącej warunków spłaty z powodu braku spłaty wymagalnych rat. Zadłużenie wymagalne wobec powoda w wysokości wg stanu na dzień wystawienia wypowiedzenia wynosiło 2.425,53 CHF. W wypowiedzeniu wskazano, że brak spłaty zadłużenia wymagalnego w terminie 30 dni (okres wypowiedzenia) spowoduje, że cała kwota kredytu wraz z odsetkami i opłatami stanie się przeterminowana i wymagalna. Pismo to zostało awizowane, nie podjęte przez pozwaną w terminie. (pismo k. 162, dowód doręczenia k. 162v -163)

Pismem z dnia 4.03.2017 r M. S. złożyła wniosek o restrukturyzację jej zobowiązania wobec banku i wstrzymanie działań windykacyjnych. W uzasadnieniu wskazała na swoją trudną sytuację majątkową. (wniosek k.193 – 194) Wniosek pozwanej o restrukturyzację wymagalnego kredytu mieszkaniowego nie został uwzględniony. (decyzja k.187 – 191)

Pismem z dnia 03.04.2017r powód wezwał pozwaną M. S. do zapłaty w terminie 7 dni wymagalnego zadłużenia z tytułu umowy, które na dzień wezwania wynosiło 124.272,54 CHF. Wezwanie do zapłaty zostało doręczone dorosłemu domownikowi pozwanej w dniu 19.04.2017r. (wezwanie do zapłaty k.7, potwierdzenie doręczenia k. 9)

Pozwana M. S. nie zapłaciła określonej w wezwaniu do zapłaty kwoty. (okoliczność bezsporna)

W dniu 30.03.2018 r (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wystawiła wyciąg z ksiąg bankowych nr (...), w którym wskazała, że wobec M. S. w księgach banku z tytułu umowy nr (...) figuruje wymagalne zadłużenie w wysokości 136.367,05 CHF na które składają się: należność główna w wysokości 122.241,74 CHF, odsetki za okres od 15.07.2016 r do 30.03.2018r w wysokości 14.121,01 CHF, koszty opłaty i prowizje bankowe w wysokości 4,30 CHF. (wyciąg z ksiąg bankowych k. 6)

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 69 ustawy prawo bankowe przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. W przedmiotowej sprawie pomiędzy poprzednikiem prawnym powoda a pozwaną M. S. została zawarta umowa kredytu mieszkaniowego. Treść przedmiotowej umowy nie była kwestionowana w toku postępowania przez stronę pozwaną.

Treść zawartej przez strony umowy wskazuje na to, że jest to umowa kredytu indeksowanego do waluty obcej. Do wykonania takiej umowy dochodzi poprzez wydanie sumy kredytowej w złotych, a jej wysokość jest określana (indeksowana) według kursu danej waluty po cenie kupna. Indeksowanie takie następuje też w celu określenia wysokości rat kredytowych. Raty również płatne są w złotych, po kursie sprzedaży waluty, do której indeksowany jest kredyt, podany w tabeli kursów banku.

W przedmiotowej sprawie, jak wynika z § 1 części szczególnej umowy, kredyt pozwanej został udzielony w PLN, z zastrzeżeniem, że ostateczna wysokość zobowiązania kredytobiorcy do spłaty wyrażona w (...), określona będzie po wypłacie całej kwoty kredytu i po przeliczeniu na tę walutę po kursie jej kupna, zgodnie z tabelą kursów obowiązującą w banku w dniach i momentach poszczególnych uruchomień środków. Jednocześnie w umowie określono (§ 5 części szczególnej umowy), że spłata kredytu następować będzie w ratach kapitałowo – odsetkowych wyliczonych w walucie PLN. Zgodnie z § 19 części ogólnej umowy w przypadku spłaty kredytu w złotych, spłata następuje w równowartości kwot wyrażonych w walucie obcej, przy czym do przeliczeń wysokości rat kapitałowo – odsetkowych spłacanego kredytu stosuje się kurs sprzedaży danej waluty według tabeli kursów obowiązującej w banku w dniu i w momencie spłaty.

Taki sposób ukształtowania umowy wskazuje jednoznacznie, że walutą rozliczeniową był złoty polski, a nie frank szwajcarski. W orzecznictwie wskazuje się, że o tym, w jakiej walucie jest kredyt, decyduje waluta w jakiej na podstawie umowy bank wypłacił środki pieniężne. Umowa o kredyt w złotych, indeksowany do kursu waluty obcej charakteryzuje się właśnie tym, że bank zobowiązuje się oddać do swobodnej dyspozycji kredytobiorcy kwotę w złotych stanowiącą równowartość wskazanej w umowie ilości waluty obcej, przedmiotem świadczenia jest kwota w złotych i tylko taką może otrzymać kredytobiorca. Wierzyciel bowiem może żądać od dłużnika spełnienia jedynie takiego świadczenia, do którego dłużnik się zobowiązał zgodnie z treścią łączącego go z danym wierzycielem stosunku prawnego. Jeżeli więc dłużnicy zobowiązali się do świadczenia pieniężnego wyrażonego w złotych polskich to wierzyciel nie może domagać się od nich zapłaty w innej walucie niż ta, która wynikała z łączącego strony zobowiązania (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, sygn. akt V ACa 503/18, LEX nr 2679567).

Takie stanowisko zaprezentował Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 19 października 2018 r. IV CSK 200/18, wskazując, że jeżeli zobowiązanie wynikające z umowy kredytu zostało wyrażone w walucie polskiej, a jedynie jego

saldo miało być przeliczane według franka szwajcarskiego, nie ma podstaw do dochodzenia zapłaty we frankach szwajcarskich.

Zgodnie z treścią art. 69 ust. 3 prawa bankowego w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kapitałowo-odsetkowych oraz dokonać przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w tej walucie. W tym przypadku w umowie o kredyt określa się także zasady otwarcia i prowadzenia rachunku służącego do gromadzenia środków przeznaczonych na spłatę kredytu oraz zasady dokonywania spłaty za pośrednictwem tego rachunku. Na gruncie tego przepisu przyjmuje się, że każda umowa kredytowa, w której udzielono kredytu indeksowanego do waluty obcej, jest źródłem upoważnienia przemiennego (T. Czech: Spłata kredytu udzielonego w walucie obcej lub indeksowanego do waluty obcej, M.Pr.Bank.). Oznacza to, że wyłącznie kredytobiorcy przysługuje uprawnienie do wyboru waluty, w której dokona spłaty zobowiązania wynikającego z umowy kredytu indeksowanego. Takie uprawnienie nie przysługuje natomiast kredytodawcy. (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 18 września 2019 r. I ACa 278/19)

Z okoliczności niniejszej sprawy, w szczególności ze złożonych dokumentów, nie wynika, aby strony zmodyfikowały tę zasadę. Strona powodowa nie przedłożyła do akt żadnych dokumentów, które uzasadniałyby uprawnienie do domagania się zwrotu udzielonego kredytu w obcej walucie - (...). Nie wykazała również, aby możliwość spłaty udzielonego kredytu we frankach szwajcarskich była przedmiotem uzgodnień między stronami.

Mając na uwadze powyższe uznać należy, że żądanie zapłaty niespłaconego przez pozwaną kredytu w innej walucie niż w waluta, w której został on udzielony i w której miał być spłacany jest pozbawione podstawy prawnej. Dochodzenie od pozwanej zapłaty wymagalnej kwoty powinno nastąpić w PLN, a nie w (...) tak jak to wskazano w pozwie. Dotyczy to również kosztów i opłat określonych na kwotę 4,30 CHF. Powód nie wskazał z czego wynika dochodzenie opłat i kosztów w walucie obcej i jak została ta kwota wyliczona.

Dopiero po prawidłowym wyliczeniu kwoty niespłaconego kredytu możliwym będzie zweryfikowanie poprawności zastosowanej indeksacji i ustalenie wysokości wymagalnej kwoty kredytu.

W tym miejscu wskazać należy, że zarzuty podnoszone w przez kuratora zastępującego pozwaną w części nie mogą zostać uznane za zasadne. Powód stosownymi pełnomocnictwami wykazał umocowanie osób działających w imieniu banku do podejmowania określonych czynności prawnych. Pisma kierowane przez bank do pozwanej na adres inny niż zawarty w umowie były podejmowane przez nią samą lub jej domowników. Zatem oświadczenia woli składane pozwanej przez bank były przez nią przyjmowane, niezależnie od tego pod jaki adres były kierowane. Powód wykazał także, że prowadzone na wniosek pozwanej postępowanie restrukturyzacyjne zostało zakończone odmową ze strony banku. Zgodzić natomiast należy się z twierdzeniem kuratora ustanowionego dla pozwanej, że powód nie wykazał wysokości dochodzonego roszczenia. Jednak jak wskazano to wyżej kwota dochodzona pozwem powinna zostać określona w PLN i dopiero wówczas można będzie ocenić, czy została wyliczona prawidłowo, z uwzględnieniem wszystkich wpłat dokonanych przez pozwaną, zgodnie ze szczegółowym rozliczeniem kredytu przedstawionym przez powoda. Słusznie kurator zastępujący pozwaną podnosił, że Bank nie może swobodnie wypowiedzieć umowy kredytowej, gdy kredytobiorca popadł w opóźnienie ze spłatą kredytu. Najpierw powinien doręczyć kredytobiorcy wezwanie określone w art. 75c ust. 1-2 prawa bankowego oraz odczekać do upływu dodatkowego terminu na spłatę zadłużenia wyznaczonego w wezwaniu (nie krótszego niż 14 dni roboczych). Dopiero po upływie tego terminu bank może złożyć wobec kredytobiorcy oświadczenie woli w sprawie wypowiedzenia umowy kredytowej. W przypadku gdy powyższe przesłanki nie zostały spełnione, czynność prawna banku polegająca na wypowiedzeniu umowy jest nieważna. W szczególności nie prowadzi ona do wymagalności wierzytelności banku o spłatę tej części kredytu, co do której kredytobiorca nie pozostawał w opóźnieniu. W tej sprawie powód nie wykazał, aby dopełnił warunków wskazanych wyżej. W szczególności warunków tych nie spełnia pouczenie zawarte w wypowiedzeniu, że w razie spłaty zadłużenia w okresie wypowiedzenia bank rozważy możliwość cofnięcia wypowiedzenia. Poza tym powód do akt sprawy złożył dwa wypowiedzenia umowy kredytu; pierwsze z dnia 15.02.2016 r, drugie z dnia 17.01.2017 r. W obu pismach powód wypowiedział M. S. umowę kredytu w części dotyczącej warunków spłaty z powodu braku spłaty wymaganych rat. W aktach sprawy brak jest jakiegokolwiek porozumienia – ugody zawartej przez strony, a dotyczącej

cofnięcia skutków wypowiedzenia z dnia 15.02.2016r. Zatem uznać należy, że obydwie wypowiedzenia obowiązują. Nie można zatem uznać, aby dotyczyły one całego kredytu i stawały w stan wymagalności całą kwotę kredytu. Tak sformułowane wypowiedzenia są nieprerwyne i nie czytelne dla kredytobiorcy. Przepis art. 60 k.c. o ile pozostawia swobodę w doborze zachowania wyrażającego wolę, to stawia wymóg tego, aby było ono w pełni zrozumiałe dla jego odbiorcy. Zatem skuteczne wypowiedzenie umowy kredytu przez Bank, powinno być na tyle jasne dla jego adresata, czyli kredytobiorcy, aby ten mógł ustalić nie tylko sam sens takiego oświadczenia, ale także jego podstawę faktyczną. W tej sprawie złożenie dwóch następujących po sobie wypowiedzeń umowy zaznaczających, że dotyczą tylko warunków spłaty nie można uznać za spełniające ww. przesłanki. Nie można także jednoznacznie ustalić daty wymagalności całej niespłaconej kwoty kredytu. Zatem również z tego względu żądanie nie może zostać uwzględnione.

Mając na uwadze powyższe Sąd nie znalazł podstaw do uwzględnienia powództwa i orzekł jak w wyroku. Jednocześnie Sąd nakazał pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Siedlcach kwotę nieuiszczonych kosztów sądowych – kosztów wynagrodzenia kuratora dla nieznanej z miejsca pobytu pozwanej.